

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

9.439

Szerző:

Cím:

*Buda ostroma
száz évvel ezelőtt*

Idő

1849 / 1949

Személy

Helyszám

Forrás:

*Nis Újság
Budapest 1949. V. 21*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

— Ez az átkozott kiabálás a magyarokat legalább húszezer katonával erősíti meg. A kiabálást meg kell szüntetni!

Meg is szüntette, mert a következő percben a pesti parton ujjongó néptömeg közé lövett gránátokkal. Amikor a tömeg ijedten szétrebbent és már nem volt kire löni, a város szembetűnőbb épületeit kezdte bombáztatni. Az első napon 316 ágyúlövést adtak a Várból Pestre. Nagyon sok ember megsebesült, igen sok volt a halottak száma is. A pesti közönség még ezekben a szörnyű órákban sem vesztette el jókedvét, mert rögtön megszületett a mondás:

— Ez a Hentzi igen előkelő ördög lehet, hogy ilyen nagy kénszaga van!

Hentzi május 9-én két óra hosszat lövette Pestet. A régi Vigadó homlokzata összeomlott és a Dunasor valamennyi háza megrongálódott. Az emberek ijedten ugrottak ki ágyukból és kimenekültek a városból, lőtávolon kívülre. Tizenharmadikán újra rátört az alvó városra Hentzi és hajnalig lövette a várost. Pest napokon át égett.

Pest a váratlan veszedelemre meglehetősen kiürült. Sokan a szomszéd falvakba küldték feleségüket és gyermekeiket, mások pedig a Városligetbe költözködtek, ahol ezer és ezer család tanyázott a pázsiton, a lombos fák alatt. Az akkori tárcáírók vidám cikkeiben számoltak be erről a táborigényről, amelynek még a meleg tavaszi időjárás is kedvezett. A lakosság számára valóságos ajándék volt, hogy a Városligetben sátrak alatt tanyázhatott.

— Évszázadok óta ez az első ajándék, amit a Habsburgoktól kaptunk! — mondogatták nevelgélve, miközben kinyújtózkodtak a napsütésben. Az asszonyok tépést csináltak, a

leányok forradalmi dalokat énekelve csónakáztak a tavon és az emberek esténként olyan vidám mulatságot csaptak, hogy a rendőrségnek külön rendeletben kellett megparancsolni, hogy tíz óra után senki mukkanni se merjen.

A város meglehetősen néptelen és csendes volt, jóformán valamennyi üzlet be volt zárva. Az utcákat cserépdarabok, összetört üvegtáblák hulladékai borították. A síri némaságot csak a nehéz omnibuszok dübörgése zavarta meg néha. Budáról hozták a sebesült honvédeket, hogy a pesti oldalon berendezett kórházakba helyezték el.

Május 13-án Hentzi tehetetlen dühében ismét lövette Pestet. Este 7 óratól 11 óráig tartott az ágyúzás és csaknem háromezer lövedéket szórtak a városra. Találat ért csaknem minden házat, amely lőtávolon belül volt. A Béla-utcában, a Bálvány-utcában, a Hajó-utcában, a Váci-utcában és a Miatyánk-utcában rengeteg sok ház pusztult el vagy sérült meg. Ez a támadás volt valamennyi közül a legsúlyosabb. Büszke is volt rá Hentzi, mert külön megdicsérette katonáit és egynapi dupla lénunggal tette emlékezetessé számukra ezt a napot. A szegény pestiek azzal vigasztalódtak, hogy azoknak a tulajdona szenvedett a legtöbbet, akik érzelmileg császárpartiak voltak.

A hideg és nyugodt Görgey valósággal fellázadt, amikor a bombázás pusztításáról értesült. Megfogadta, hogy ha kezébe kerül az embertelen várparancsnok, felakasztatja. Erre azonban nem került sor, mert amint tudjuk, Hentzi a vár elfoglalása napján elesett.

Végre elérkezett május 21-ike, a döntő nap, amikor a honvédek elfoglalták a várat. Amikor előttevaló

nap Görgey kiadta napiparancsát, megjelent a szállásán Rónai Jácint, a későbbi püspök és nyolcvan aranyat számolt a fővezér kezébe, annak a honvédnek a részére, aki elsőnek ér fel a bástyára.

— Azt hiszi főtisztelendőseged — kérdezte Görgey —, hogy lesz még szükség a nyolcvan aranyra az első honvédnek, aki Buda falát megmászta?

A pesti parton ezrekre menő tömeg valósággal extázisban figyelte az ostromot. Amikor a Vár falán megjelent a magyar lobogó, sokan nem bírtak magukkal és az épülő Lánchíd pilléreire kúsztak át Budára.

A győzelem estéjén Pesten minden házat kivilágítottak, bár rengeteg ház annyira elpusztult, hogy nem tudták hovátenni a mécsest. Budán, a királyi palota csupa rom volt, ablakain ki-bejárt a szél.

Másnap nagy katonai parádé volt Budán. Görgey díszszemlét tartott. Elléptek előtte a sebesült, megtépázott hősök. Görgey személyesen díszítette fel azokat, akik az ostromnál kiuntették magukat. Az összegyűlt vitézekhez rövid beszédet intézett, majd feltűzte az érdemjeleket.

Május 22-én este már mindenki jókedvű volt, amit bizonyít az is, hogy nagyszerű táncvigalmat tartottak „Budavárának ostrommal történt bevételekor megsebesült magyar katonák ápolására és felségítésére.”

Végül ideírjuk az ostrom legutolsó epizódját is. Az úton-útfélen heverő bedőglött bombákat a Viziváros és Krisztinaváros háztulajdonosai összegyűjtötték és nagy gondosan beillesztették házuk falába. A bomba kiálló részét pedig befőtötték vörösrre, a „hálás utókor” borzadjon meg ha látja milyen szörnyű veszedelem fenyegette valamikor Budát...

Száz esztendővel ezelőtt 1849 májusában ostromolták meg és vették be Görgey honvédei Budavárát. Négy és fél évvel ezelőtt nagyon sokan végigéltük, vagy láttuk Buda ostromát, talán nem lesz érdektelen, ha megnézzük, mit látott száz évvel ezelőtt a pesti ember Buda ostromából.

1849-ben a komáromi csata után a magyar haditanács Buda ostroma mellett döntött, ezért a magyar sereg május elején Buda alá érkezett. A sereg főparancsnoka Görgey Arthur tábornok volt, vezérkari főnöke pedig Bayer ezredes. Az ostromló magyar sereg létszáma 25.789 gyalogos, 5122 huszár és 144 ágyú volt.

Az első összecsapás május 4-én délelőtt 10 órakor történt, amikor egy magyar huszárszakasz a viziváros főtucáján végigvonult. A Bombatéren egy császári gyalogos csapat állott két ágyúval. Amikor a huszárok lőtávolba értek, a két ágyú kartáccsal „üdvözölte” őket. A kartáccsgolyók a házak falain pattogtak végig. Az egyik kávéház előtt egy csoport kíváncsi ember nézte a halálos játékok, ezeknek a feje fölött süvítették el a golyók. Az egyik golyó a kávéházt márványküszöbéről visszapattant és a pénztárgyul mellett ülő pénztárosnőt, egy fiatal 18 éves leányt megölt. Ő volt Buda ostromának első áldozata.

A következő napon a magyar csapatok ágyúzták a várat, amit a pesti Dunaparton rengeteg sok ember nézett végig. Ezek, amikor hallották, hogy a magyar ágyuk megdördültek, olyan boldog kiabálásban törtek ki, hogy Hentzi magánkívül ordított dühében: